INTRODUCCIÓ

En un món on es diu que la imatge val més que mil paraules, podria semblar que la ràdio no té un lloc important dins de la nostra societat. Malgrat aquesta primera impressió, les estadístiques donen dades que no es corresponen amb la realitat: no fa gaire, la directora de la BBC Ràdio deia que a Europa hi ha més de 10.000 emissores i uns 210 milions de ciutadans escolten la ràdio durant més de tres hores diàries. Podríem dir que la ràdio està i segueix en ple rendiment!

A nosaltres, com a docents, ens preocupa especialment l'ús que en fan de la ràdio els adolescents. Segons les nostres pròpies enquestes, la majoria dels alumnes diu que l'escolta diàriament. És veritat que la majoria d'emissores dels joves oients són de música, però també aprecien les que tenen en compte els seus interessos. I, sobretot, valoren la ràdio com a mitjà on la paraula s'apropa a ells molt més que en d'altres mitjans.

Al nostre centre, fer ràdio comença ja a ser una tradició i la utilització de la llengua francesa n'és l'excusa i també el mitjà per aconseguir uns objectius lligats als continguts curriculars de la nostra matèria. Fer ràdio de manera activa implica tota una sèrie d'avantatges que permet treballar diverses competències:

1. Competència comunicativa, lingüística i àudio-visual

Tot i que vivim en el món de la comunicació, sovint l'alumne no sap "comunicar". És a través del rol que juga en l'experiència com aprèn a expressar-se oralment en públic,a dirigir-se als altres segons una intencionalitat determinada. L'alumne aconsegueix destreses i actituds que el permet expressar pensaments, emocions i opinions. L'ús de la llengua ha de ser funcional i l'alumne demostrarà capacitats de comunicació, no només basades en criteris lingüístics, sinó extra-lingüístics (especialment entonació i fonètica). Hem de recordar que l'objectiu principal de l'ús de la llengua en un programa radiofònic serà el de la comunicació.

A més, els alumnes, aquesta experiència els permet també reflexionar sobre els mitjans de comunicació en general i sobre la ràdio en particular. Quan fan ràdio entenen millor el funcionament del mitjà, de manera concreta i funcional, i sobretot, el seu objectiu i la seva intencionalitat (publicitat, selecció de notícies segons el receptor, captació de l'atenció...).

2. Competència artística i cultural

Aquesta competència suposa conèixer, apreciar i valorar críticament la ràdio, com a element que forma part de la seva cultura i d'altres cultures diferents de la seva.

3. Competència del tractament de la informació i competència digital:

Podem resumir la competència del tractament de la informació dient que es tracta de l'obtenció de la informació en entorns digitals i de la capacitat d'analitzar-la i utilitzar-la críticament.
Pel que fa a la competència digital, es tracta tant de la recerca d'informació per a la creació de programes, com de la gestió de dispositius i entorns de treball digitals, per exemple el programa Audacity, que fem servir per als enregistraments dels programes.

4. Competència d'aprendre a aprendre.

Els alumnes han de saber reconèixer les seves capacitats i els seus estils d'aprenentatge per tal de contribuir, amb la seva aportació, a la millora del producte final elaborat pel grup. En un mon en constant canvi, la capacitat de memoritzar s'ha vist substituïda per la capacitat de trobar, analitzar i sintetitzar la informació, fàcilment a l'abast avui en dia amb mitjans com Internet o la pròpia ràdio. La gestió de la informació és una altra feina que els alumnes han de realitzar en l'elaboració dels programes.

5. Competència d'autonomia i iniciativa personal

Aquesta competència, que tan útil resulta en un treball de tipus col·laboratiu com és l'elaboració d'un programa de ràdio, suposa, en realitat la capacitat de ser autònoms i de tenir iniciativa personal; també la capacitat d'imaginar i de portar a terme el projecte amb creativitat, confiança, responsabilitat i sentit crític.

6. Competència social i ciutadana

Aquesta competència suposa ser capaç d'entendre la realitat social en la que viuen els alumnes i partir de valors coherents amb el respecte dels altres i dels valors de la nostra societat, tenint una actitud constructiva, solidària i responsable. La ràdio permet conèixer altres cultures, altres persones, posar-se en el lloc dels altres... A més, el treball col·laboratiu, de redacció i de producció, canalitza les iniciatives personals en favor del treball en grup, el respecte a l'opinió dels altres, la contrastació d'idees i el consens.

OBJECTIUS DE TREBALL

Els objectius que, com a professors de francès ens hem plantejat en la creació dels programes de ràdio durant aquest curs estan molt lligats a les competències que acabem d'enumerar, però voldríem posar de relleu els següents aspectes:

- Aconseguir un domini més significatiu pel que fa a la llengua escrita i, sobretot, a l oral.
- Crear la necessitat de millorar per tal d'obtenir un producte de qualitat
- Afavorir l'interés per la recerca llegint articles, entenent l'actualitat i informant-se del món que l'envolta.
- Treballar amb una pedagogia de projecte, que afavoreix la programació i actituds com la responsabilitat, l'autonomia, el respecte, l'esperit crític, etc.
- Aprendre a treballar dels propis errors, perquè el producte sense qualitat no funciona i de seguida es valora pel mateix alumne i pels companys; no cal la intervenció directa del professor.
- Afavorir l'autonomia de l'alumne en la presa de decisions i pel que fa a la utilització de les noves tecnologies.

METODOLOGIA DE TREBALL

La metodologia que hem seguit en l'elaboració dels programes podríem resumir-la en els punts següents:

1. Tria del tema de la ràdio. Els diferents grups negocien el tipus de ràdio que volen fer, quins aspectes hi tractaran, les parts de què constarà... De vegades al principi no tenen prou elements per definir la ràdio i durant el procés del treball,

2. els errors comesos els mostren un camí més adient per arribar a un bon producte.

3. Comença l'elaboració per escrit de les diferents parts del programa: entrevistes, reportatges, publicitat, etc. Sovint necessiten buscar informació sobre els temes que tracten . Com el temps de ràdio és curt, s'obliguen ells mateixos a resumir i a trobar les idees més importants que volen comunicar. Els alumnes proposen, a més, les músiques i els efectes que caldrà incorporar al programa. El professor o professora corregeix la part de llengua i d'altres qüestions com el to, el ritme, la coherència, etc.) se debat en grup.

4. Una vegada s'ha establert el contingut final del programa, els alumnes treballen el seu propi "paper" (presentador, entrevistat, gent que truca per telèfon...) sobretot a nivell fonètic i d'entonació.

5. Enregistrament de la veu i també de les músiques i efectes proposats.

Radio Cauchemar

A l'època de Halloween, a la classe vam celebrar la festa a la nostra manera: llegint i explicant històries de por. Va ser una activitat que va tenir molt d'èxit. És per això que un grup de quart optativa de 6 noies va decidir que el seu programa de ràdio continuaria aprofundint en el tema del misteri i del terror...

Vam decidir que faríem grups per treballar els diferents apartats: una entrevista a una vampiressa, un concurs d'històries de por i un consultori a un doctor especialista en homes llop.

També va ser important el nom de la ràdio i de l'eslògan: "Radio Cauchemar, une radio qui démarre pour les nuitards". Vam arribar a aquest nom i a aquest eslògan a través de consultes d'un diccionari de rimes en francès a Internet. El treball lèxic a partir de noms com "cauchemar", "horreur", "terrifant" va resultar molt interessant.

La primera part del treball va consistir en escriure els diferents apartats amb un màxim de creativitat, però basant-se en l'imaginari col·lectiu pel que fa a les històries i llegendes que s'expliquen sobre aquests temes: només així aconseguiríem interessar l'oient. La professora va anar corregint cada una de les parts del guió per tal d'arribar a un discurs correcte en llengua estrangera.

Simultàniament, va haver-hi feina extra per a tothom, perquè es necessitaven unes músiques i uns efectes ben específics per aconseguir un clima de terror que durés tot el programa. Les alumnes van utilitzar diferents àmbits en noves tecnologies per muntar músiques i sons adequats pel programa. De vegades, i si no trobaven exactament el que volien, elles mateixes creaven els efectes necessaris.

La següent fase va consistir en l'assaig de cada un dels papers que els tocava interpretar. El nivell lingüístic d'aquest grup és bo i vam aconseguir aviat una pronunciació correcta. Però un tema com el terror demanava més: s'havia de transmetre la por a l'oient i aquest nivell es va aconseguir bastant més endavant, quan l'alumne havia interioritzat prou el seu paper com perquè resultés més creïble.

Cal posar en relleu que les "protagonistes" d'aquesta ràdio van formar un bon equip, on les propostes i les correccions partien de tothom (i no només de la professora) . D'aquesta manera, quan van arribar a un bon producte final, això les va fer sentir orgulloses de la tasca realitzada.